

13.1.2.1. Košický kraj v súvislostiach EÚ

Slovensko je od 1. mája 2004 členom Európskej únie, od 21. decembra 2007 je členom Schengenského priestoru. Od 1. januára 2009 je 16. členom Európskej menovej únie – Eurozóny. Prijatím eura sa zavŕšil proces integrácie Slovenska do Európskej únie.

Slovenská republika podľa dostupných údajov za rok 2007 dosiahla **tvorbu HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily vo výške 16 900 Eur** a bola vyššia, ako vykazovali Bulharsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko. V rámci krajín V 4 Slovensko bolo za Českou republikou (19 900), ale malo vyššiu tvorbu HDP na obyvateľa ako Maďarsko (15 600) a Poľsko (13 600).

Za predpokladu, že priemer tvorby HDP na obyvateľa za štáty EÚ 27 je 100, potom Česká republika vykazovala 80,1% úroveň EÚ, **Slovenská republika 67,7%**, región **východné Slovensko 46,0%**, Maďarsko 62,6% a Poľsko 54,4%. Zo štátov EÚ 27 najvyšší podiel HDP na obyvateľa vykazovalo Luxembursko (275,2), Írsko (148,1) a Holandsko (132,2).

Tabuľka: Regionálny hrubý domáci produkt v krajinách EÚ 2007

Štáty EÚ	HDP 2007 v mil. Eur	HDP na obyv. EUR	HDP v mil. Eur v PKS	HDP na obyv. PKS	HDP na obyv. PKS, EU 27=100
EÚ 27	12 362 787	24 900	12 362 787	24 900	100,0
Belgicko	334 948	31 500	306 124	28 800	115,7
Bulharsko	28 899	3 800	71 786	9 400	37,7
Česko	127 331	12 300	205 923	19 900	80,1
Dánsko	227 025	41 600	164 893	30 200	121,3
Nemecko	2 428 200	29 500	2 372 037	28 800	115,8
Estónsko	15 627	11 600	23 013	17 100	68,8
Írsko	189 751	43 600	160 764	36 900	148,1
Grécko	226 437	20 200	258 628	23 100	92,8
Španielsko	1 052 730	23 500	1 174 019	26 200	105,0
Francúzsko	1 894 646	29 700	1 722 425	27 000	108,5
Taliansko	1 544 915	26 000	1 529 790	25 800	103,4
Cyprus	15 951	20 300	18 275	23 300	93,6
Litva	21 111	9 300	31 575	13 900	55,7
Lotyšsko	28 577	8 500	49 858	14 800	59,3
Luxembursko	37 464	78 100	32 904	68 500	275,2

Štáty EÚ	HDP 2007 v mil. Eur	HDP na obyv. EUR	HDP v mil. Eur v PKS	HDP na obyv. PKS	HDP na obyv. PKS, EU 27=100
Maďarsko	101 086	10 100	156 865	15 600	62,6
Malta	5 456	13 300	7 809	19 000	76,4
Holandsko	568 664	34 700	539 122	32 900	132,2
Švédsko	331 147	36 200	279 768	30 600	122,8
V. Británia	2 044 133	33 500	1 772 084	29 100	116,7
Rakúsko	270 782	32 600	254 233	30 600	122,8
Poľsko	311 002	8 200	516 900	13 600	54,4
Portugalsko	163 051	15 400	199 659	18 800	75,6
Rumunsko	124 728	5 800	223 403	10 400	41,6
Slovinsko	34 568	17 100	44 573	22 100	88,6
Slovensko	54 898	10 200	90 942	16 900	67,7
<i>Bratislavský kraj</i>	<i>14 668</i>	<i>24 100</i>	<i>24 928</i>	<i>39 900</i>	<i>160,3</i>
<i>Západné Slov.</i>	<i>18 518</i>	<i>9 900</i>	<i>30 677</i>	<i>16 500</i>	<i>66,1</i>
<i>Stredné Slov.</i>	<i>10 825</i>	<i>8 000</i>	<i>17 932</i>	<i>13 300</i>	<i>53,3</i>
<i>Východné Slov.</i>	<i>10 887</i>	<i>6 900</i>	<i>18 035</i>	<i>11 500</i>	<i>46,0</i>
Fínsko	179 659	34 000	155 415	29 400	118,0

Zdroj: www.statistics.sk

Vývoj indexu HDP na obyvateľa v PPS v rokoch 2007 – 2009 v EÚ a niektorých ďalších mimo EÚ

Krajina	2007	2008	2009	Krajina	2007	2008	2009
Luxemburg	267,2	258,4	268	SRN	114,7	115,6	116
Grécko	94,8	96,6	95	Nórsko	178,4	179,2	177
Cyprus	90,8	92,6	98	USA	152,7	151,9	-
Slovinsko	89,2	90,8	86	Írsko	150,2	143,1	131
Česko	80,2	81,3	80	Švajčiarsko	137,1	138,2	144
Malta	77,9	79,0	78	Holandsko	130,9	132,2	130
Portugalsko	76,1	75,5	78	Rakúsko	123,8	124,8	124
Slovensko	67,0	70,7	72	Švédsko	122,2	120,1	120
Estónsko	67,9	65,1	62	Belgicko	118,0	118,5	155
Chorvátsko	61,1	63,0	64,0	V. Británia	119,0	118,5	117
Maďarsko	62,7	62,9	63	Island	119,1	117,6	120
Litva	59,5	60,6	53	Dánsko	120,0	117,1	117
Poľsko	53,7	53,1	61	Lotyšsko	57,9	55,1	49
Fínsko	115,8	115,5	110	Francúzsko	108,9	108,1	107
Rumunsko	42,1	44,9	45	Bulharsko	37,2	39,4	41
Japonsko	112,1	110,6	-	Španielsko	105,4	104,2	103
Turecko	44,7	44,4	46	Macedónia	31,2	32,5	35
Taliansko	101,9	99,3	102				

Vysvetlivka: PPS predstavuje jednotku eliminujúcu efekty rozdielnej cenovej úrovne medzi krajinami a vypočítava sa na základe cien a objemov predaja tovarov, ktoré sú vzájomne porovnateľné a reprezentatívne pre krajiny, ktoré sú zahrnuté do porovnania.

Zdroj: Eurostat (Infostat)

Medzinárodná spolupráca Košického samosprávneho kraja – prehľad o existujúcich zahraničných vzťahoch

Župa Borsod-Abaúj-Zemplén (BAZ) a župa Nógrád (Maďarsko)

- Rámcová dohoda o spolupráci podpísaná v apríli 2004, uzatvorená medzi KSK, Banskobystrickým samosprávnym krajom a dvoma maďarskými župami, zameraná na hospodársky rozvoj, rozvoj cestovného ruchu a dopravnej infraštruktúry
- na základe tejto Rámcovej dohody v máji 2004 podpísaná dohoda medzi KSK, župou Borsod-Abaúj-Zemplén (BAZ) a Letiskom Košice o vzájomnej propagácii a poskytovaní informácií
- schválené spoločné projekty v rámci Interreg IIIA a vytvorenie podmienok pre priestorový informačný systém, vytvorenie siete regionálnych klastrov, propagácia nových foriem podpory podnikateľov a remeselníkov, stavebné úpravy ciest
- pri riešení úprav a doplnkov územného plánu Košického kraja rokovania so župou BAZ s cieľom definovanie problémov v prihraničných územiach a koordináciu ich riešenia (dopravná infraštruktúra, hraničné priechody, ochrana životného prostredia)

- pre prípravu projektov v rámci európskych cezhraničných programov vytvorená spoločná skupina odborníkov pre analýzu doterajších úspešných projektov, prehodnotenie požiadaviek na rozvoj cestnej dopravy a posúdenie možnosti rozvoja turizmu a obnoviteľných zdrojov energie v Medzibroží a Použí
- v programovacom období 2007 – 2013 realizácia projektov v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Maďarsko – Slovensko a v rámci Programu ENPI CBC Maďarsko – Slovensko – Ukrajina – Rumunsko

Juhočeský kraj (ČR)

- Memorandum o spolupráci podpísané v apríli 2004, zamerané na oblasť regionálneho rozvoja, dopravy a dopravnej infraštruktúry, zdravotníctvo, kultúrne styky a podporu spolupráce škôl a mládežníckych organizácií
- doterajšia spolupráca spočívala vo vzájomnej výmene skúseností – uskutočnilo sa niekoľko tematických pracovných návštev, zamerané na témy: projekty PPP pri opravách ciest, transformácia nemocníc a zdravotníckych zariadení, systém poisťovania majetku, financovanie a rozpočtovanie, napojenie na severojužné dopravné koridory, cestovný ruch

Umbria (Taliansko)

- Dohoda o spolupráci z júla 2004, zameraná na rozvoj ekonomického sektora, podporu investičných príležitostí, rozvoj poľnohospodárstva a cestovného ruchu, školstvo, výskum, kultúru, sociálnu oblasť, zdravotníctvo, vzájomné poznávanie regiónov
- bol pripravený spoločný projekt v rámci Interreg IIB na výmenu skúseností v rámci rozvoja vidieckeho turizmu
- spoločne vypracovaná štúdia na využívanie biomasy, po príprave projektovej dokumentácie v mikroregióne Hnilec je záujem talianskeho partnera pri realizácii projektu (napr. v oblasti technológií)

Zakarpatská štátna oblasť administratíva (Ukrajina)

- v máji 2006 podpísané Memorandum o spolupráci, v ktorom obe strany vyjadrili zámer podporovať rozvoj spolupráce, fungovanie Programu susedstva, budovanie partnerskej siete medzi obcami, orgánmi miestnej samosprávy a občianskymi združeniami, budovanie infraštruktúry, presadzovanie myšlienok cezhraničnej spolupráce
- Rámcová dohoda o obchodno-ekonomickej, vedecko-technickej a kultúrnej spolupráci podpísaná v októbri 2006
- definované oblasti spolupráce: priemysel, poľnohospodárstvo, doprava, obchod, veda, technika, vzdelávanie, kultúra a umenie, turistika a šport, miestna samospráva, ekológia, racionálne využívanie prírodných zdrojov a protipovodňová ochrana, regionálny rozvoj a cezhraničná spolupráca
- Vykonávacie protokoly podpisované na obdobie dvoch rokov definujú konkrétne projekty (prezentácia investičných možností, účasť podnikateľov na investičnom fóre, na výstave cestovného ruchu, na medzinárodných kontaktných dňoch, kultúrnych podujatiach, výstavy, prípravy spoločných projektov ako sú Stratégia rozvoja prihraničných regiónov, Spoločný turistický produkt dvoch turistických destinácií, Klastrová iniciatíva informačných a technologických firiem)
- projekty realizované v rámci Programu susedstva Ukrajina – Slovensko – Maďarsko – Rumunsko

Krajinské združenie Porýnia (Nemecko)

- Partnerská dohoda podpísaná v r. 2007, zameraná na spoluprácu v oblasti školstva, sociálnych vecí, zdravotníctva, kultúry, školstva, mládeže, v organizačnej oblasti, v oblasti informačných technológií
- uskutočnili sa stretnutia odborníkov pre informatiku a systém SAP, školstvo, sociálnu problematiku, kultúru, výstava Krajinského múzea z Bonnu vo Východoslovenskej galérii
- na podnet podujatia pre integráciu hendikepovaných do spoločnosti, organizovaného každoročne v partnerskom regióne, bol v Košickom kraji zorganizovaný už druhý ročník Festivalu tvorivosti a spolupráce zdravých a zdravotne znevýhodnených

Krasnojarský kraj (Ruská federácia)

- Memorandum podpísané v novembri 2006, zamerané na rozvoj obchodno-ekonomickej a vedecko-technickej spolupráce, spolupráce vo sfére kultúry, zachovanie kultúrneho

a historického dedičstva, v oblasti mládeže, cestovného ruchu, športu, vzdelávania, ako i rozvoj spolupráce medzi štátnymi i súkromnými organizáciami, pričom obe strany v ňom vyjadrili zámer podpísať dohodu o spolupráci

- Zastupiteľstvo KSK v decembri 2006 splnomocnilo predsedu KSK k príprave dohody o partnerských vzťahoch, ktorá je po vzájomných konzultáciách pripravená na podpis (má byť podpísaná počas návštevy gubernátora Krasnojarskej oblasti v Košiciach, termín tejto návštevy bol viackrát posúvaný z dôvodov na strane Krasnojarského kraja, predbežne avizovaná návšteva v januári 2011)
- Dohoda odsúhlasená obidvoma stranami zahŕňa výmenu skúseností a poskytovanie ekonomických, vedecko-technických a právnych informácií, pričom ako prioritné sféry spolupráce boli definované: metalurgia, strojárstvo, elektrický a elektrotechnický priemysel, potravinársky a spracovateľský priemysel, stavebníctvo a výroba stavebných materiálov, šport, cestovný ruch, vzdelávanie a veda, zdravotníctvo.

Košický samosprávny kraj je členom európskeho Združenia európskych regiónov (Assembly of European Regions)

Združenie európskych regiónov (AER) založené v roku 1985 so sídlom v Štrasburgu predstavuje politický hlas regiónov a kľúčového partnera pre európske a medzinárodné inštitúcie v otázkach dotýkajúcich sa regionálnych kompetencií. AER podporuje princíp subsidiarity a regionálnej demokracie a umožňuje regiónom vytvorenie dôležitého spojenia medzi EÚ a občanmi.

AER tvorí v súčasnosti 260 členských regiónov z 33 európskych krajín (medzi nimi 4 slovenské samosprávne kraje - Banskobystrický, Trenčiansky, Trnavský, Košický).

Činnosť AER je rozdelená do troch výborov (Hospodárstvo a regionálny rozvoj, Sociálna politika a verejné zdravie, Vzdelávanie, kultúra a medzinárodná spolupráca), dvoch stálych výborov (Stály výbor pre monitorovanie a hodnotenie, Stály výbor pre inštitucionálna záležitosti), skupiny pre rovnosť príležitostí a štyroch programov interregionálnej spolupráce (Interreg, Letná škola, Letná škola mládeže, Euroodyssee)

Zastúpenie Košického samosprávneho kraj v Belgicku - Slovenský dom v Bruseli

Dom slovenských regiónov bol založený v máji 2005 ako spoločné zastúpenie ôsmich samosprávnych krajov Slovenska v Bruseli.

Iniciátorom projektu bol Košický samosprávny kraj, ktorý prevzal zodpovednosť za prípravu a koordináciu celého projektu. Spoločné regionálne zastúpenie dalo slovenským regiónom silnejšiu pozíciu v Bruseli. Dom slovenských regiónov sa nachádza na Avenue de Cortenbergh 89, neďaleko od Námestia Schuman v tesnej blízkosti Európskej Komisie, Rady a Stáleho zastúpenia Slovenskej republiky pri EÚ. Hlavné aktivity:

- sledovanie politik EÚ (poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka, cestovný ruch, veda, výskum, inovácie, regionálna politika, sociálna politika, doprava, zdravotníctvo, vzdelávanie, kultúra, životné prostredie a ďalšie)
- organizovanie spoločných podujatí (Dni Slovenska v Bruseli, Výstava súčasného umenia a i.)
- každoročné organizovanie účasti zástupcov samosprávneho kraja na Open Days

2. Euroregióny v Košickom kraji

Po vzniku Slovenskej republiky sa cezhraničná spolupráca miestnych orgánov verejnej správy uskutočňovala neformálnym spôsobom. Vznikali euroregionálne združenia – euroregióny, ktoré zahŕňajú územia presahujúce rozlohu Slovenskej republiky. V súčasnosti na území Košického kraja sú registrované nasledovné euroregionálne združenia:

Karpatský euroregión:

Košický samosprávny kraj je **členom Karpatského euroregiónu.**

Združenie zahŕňa nasledujúce regióny:

na Slovensku:	kraje: Košický a Prešovský
v Poľsku:	Podkarpatské vojvodstvo, oblasti: Krosno, Przemysl, Rzeszów, Tarnów
na Ukrajine:	oblasti: Černovci, Ivano-Frankovská, Ľvovská a Zakarpatská
v Maďarsku:	oblasti: Szabolc-Szatmar-Bereg, Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Jasz-Nagyun-Szolnik; mestá Nyíregyháza, Miskolc, Debrecen, Eger
v Rumunsku:	oblasti: Satu Mare, Maramures, Bihor, Salaj, Botosani, Suceava, Hargita

Základná charakteristika euroregiónu

	Slovenská časť	Poľská časť	Ukrajinská národná časť KER	Maďarská národná časť KER	Rumunská národná časť KER	Euroregión spolu
Názov	Karpatský euroregión Slovensko	Združenie Karpatský euroregión Poľsko (Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska)	Karpatskij Evroregion	Kárpátok Eurégjó	Uniunea Partea Romana Euroregiunea Carpatice	Karpatský euroregión (KER)
Sídlo sekretariátu	Košice	Krosno	Užgorod	Nyíregyháza	Baia Mare	-
Rozloha v km ²	15 746	17 926	56 660	28 639	26 182	145 153
Počet obyvateľov (r. 2001)	1 556 142	2 127 860	6 429 900	2 616 000	2 008 000	cca 14,7 mil.
Hustota osídlenia (ob./1 km ²)	106	127	113	91	77	105

Euroregión Slaná – Rimava

Združenie zahŕňa nasledujúce regióny:

Slovenská republika:	Združenie miest a obcí Gemera, Združenie miest a obcí Stredného Gemera, Združenie miest a obcí Horného Gemera.
Maďarská republika:	Ózd – Putnok kistérség, Kazincbarcikai kistérség, Felsőszolca kistérség, Tiszaújvárosi kistérség.

Základná charakteristika euroregiónu

	Slovenská časť	Maďarská časť	Euroregión spolu
Názov	Únia Slanej a Rimavy	Sajó-Rima Eurorégjó	Euroregión Slaná-Rimava
Sídlo sekretariátu	Rimavská Sobota	Putnok	-
Rozloha v km ²	3 374	2 605	5 979
Počet obyvateľov	190 929	458 355	649 284

Euroregión KRAS

Združenie zahŕňa nasledujúce regióny:

Slovenská republika:	Združenie Euroregión Kras Občianske združenie Mikroregión Domica
Maďarská republika:	Galyasági Településszövetség

Základná charakteristika euroregiónu

	Slovenská časť	Maďarská časť	Euroregión spolu
Názov	Združenie Euroregión Kras, Mikroregión Domica	Galyasági Településszövetség	Euroregión Kras
Sídlo sekretariátu	Hačava, Plešivec	Perkupa	Jablonov nad Turňou
Rozloha v km ²	731	219	951
Počet obyvateľov	66 092	7 793	73 885

3. Spolupráca Košického samosprávneho kraja v rámci cezhraničných a medzinárodných projektov

Implementované projekty Úradu Košického samosprávneho kraja a Agentúry na podporu regionálneho rozvoja KSK, n.o.:

Výber z realizovaných (resp. ukončených) projektov cezhraničnej a medzinárodnej spolupráce:

- **INFOTOUR**

Projekt cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Je zameraný na značenie

kultúrnych a turistických atraktivít na pozemných komunikáciách tematických trasách

- **HOSKA – Holloháza – Skároš** – výstavba spojnice
Projekt cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Cieľom je uľahčenie dostupnosti obcí vo vzdialenejších regiónoch, rýchlejšej dostupnosti s ohľadom na životné prostredie; rozširovanie hromadnej dopravy a vylepšenie kvality života i prostredia obce.
- **Kéked – Trstené pri Hornáde** – výstavba spojnice
Projekt cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Cieľom je zjednodušenie výmeny maďarských a slovenských pracovníkov, ľahšia dostupnosť obcí a vytvorenie priameho spojenia medzi obcami, podpora migrácie obyvateľstva za prácou
- **Streda nad Bodrogom – Karoš**
Projekt cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Ciele projektu sú: zvýšenie kvality života obyvateľov prihraničných oblastí v Medzibodroží, vytvorenie kvalitného a bezpečného dopravného spojenia medzi obcami mikroregiónu Medzibodrožie na slovenskej a maďarskej strane, zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky, stavebné úpravy cesty, križovatky a prvkov verejnej osobnej dopravy
- **OCOPOMO – Otvorená spolupráca pre modelovanie politík**
Projekt je zameraný na proces prípravy a spracovania stratégií a politík organizáciami verejnej správy v rámci strategického plánovania. Cieľom projektu je navrhnuť a implementovať integrovanú IT platformu podporujúcu inovatívne formy „elektronickej participácie“ v procese prípravy efektívnych politík verejnej správy. Táto platforma bude integrovať IT nástroje pre podporu generovania scenárov a modelovania politík. Koncovými používateľmi platformy budú pracovníci a volení predstavitelia verejnej správy, ako aj analytici a odborníci z aplikačnej oblasti pripravovanej politiky, zástupcovia mimovládnych organizácií, špecifické záujmové skupiny a v určitej miere aj verejnosť.
- EARTH - Osveta v oblasti životného prostredia cez harmonizáciu
- Projekt „**KNOWBRIDGE** – The Cross Border Knowledge in the East Slovakia and Northern Hungary“
Cieľom projektu je podporou rozvoja nových inovatívnych cezhraničných, výskumom riadených klastrov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a združovaním výskumných inštitúcií, podnikateľov a regionálnych orgánov zvýšiť kapacitu a posilniť výskumný potenciál dvoch cezhraničných a zbiehavých regiónov (KSK a BAZ župa).
- Projekt „**ESPON – Klimatické zmeny a ich dopad na regióny a miestne ekonomiky**“ je výskumným projektom, v ktorom Agentúra spolu s 12 ďalšími partnermi spolupracuje na vypracovaní scenára ako ovplyvní v nasledujúcich rokoch, desaťročiach meniac sa klíma socioekonomické podmienky na území KSK a aj v Európskom rozmere
- Projekt „**IKARUS – Intenzívnejšia komunikácia a spolupráca aktérov regionálneho rozvoja Ukrajiny a Slovenska**“
Cieľom projektu je posilňovanie odborných kapacít miestnych aktérov v obciach a mikroregiónoch pri hranici s Ukrajinou, aby sa zvýšil ich záujem o veci verejné, aby boli kapacitne lepšie pripravení riešiť svoje ekonomické, sociálne, kultúrne a environmentálne problémy a aby zlepšenou spoluprácou s ukrajinskými partnermi prenášali tieto skúsenosti k nim
- Projekt „**VIA REGIA PLUS - Sustainable Mobility and Regional Cooperation along the Pan-European Transport Corridor III**“
Projekt sa realizuje v rámci programu Central Europe a je zameraný na implementáciu kľúčových prvkov Územnej rozvojovej stratégie vypracovanej v rámci predchádzajúceho projektu ED-C III Via Regia, ktorý bol realizovaný Agentúrou v spolupráci so zahraničnými partnermi v rokoch 2006 – 2008. Za týmto účelom boli stanovené 3 nasledovné strategické oblasti: Zlepšenie dostupnosti prostredníctvom tvorby a rozvoja udržateľného dopravného systému, Posilnenie uzlov koridoru ako „motorov“ rozvoja, Aktivizácia turistického potenciálu
- Projekt „**ERNEST – European Research NETwork on Sustainable Tourism**“
Projekt je zameraný na problematiku udržateľného rozvoja cestovného ruchu prostredníctvom koordinácie a spolupráce medzi regionálnymi výskumnými programami zameranými na udržateľný cestovný ruch